

Giá trị từ bản Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh đến công cuộc xây dựng thể hệ cách mạng cho đời sau

Đối với các vĩ nhân, di chúc luôn là một văn bản quan trọng không chỉ truyền đạt nguyện vọng của người đã khuất mà còn mang giá trị tổng kết cuộc đời, sự nghiệp, di sản quý báu mà họ để lại cho hậu thế. Xét từ góc độ ấy, Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh thực sự là một tác phẩm giàu giá trị như bao kiệt tác khác được Người viết nên trong suốt cuộc đời đấu tranh cho sự nghiệp giải phóng đất nước, giành độc lập, tự do cho dân tộc.

Thực vậy, không quá lời khi nhận định Di chúc là một văn bản minh triết thể hiện rõ tất cả những đặc tính nổi bật trong đạo đức, lối sống và phong cách Hồ Chí Minh như người học trò của người Phạm Văn Đồng từng mô tả "Giản dị - lão thực - hiền minh". Văn bản ấy được viết trên 4 trang in khổ 14,5x22 cm, với nội dung cô đọng trong gần 1000 chữ nhưng đã bao quát tất cả những vấn đề lớn mà Người hằng quan tâm, theo dõi từ đó gửi gắm những ước mong giản dị mà sau này đã trở thành kim chỉ nam đưa đất nước Việt Nam đến chiến thắng trước các cuộc chiến tranh chống ngoại xâm, tiếp tục xây dựng "đất nước nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, và góp phần xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng thế giới". Trong đó, không phải ngẫu nhiên, Hồ Chí Minh dành riêng cho Đoàn viên và thanh niên những lời nhận xét đáng lưu tâm, ngẫm ngợi: "ĐOÀN VIÊN VÀ THANH NIÊN ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa "hồng" vừa "chuyên". Bồi dưỡng thể hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết". Đoạn văn của Người chỉ gồm ba câu nhưng đã nêu lên những vấn đề cụ thể:

- Nhận xét về thực trạng của Đoàn viên và thanh niên trong bối cảnh đương thời.

- Công tác giáo dục đạo đức cách mạng cho đoàn viên, thanh niên là một nhiệm vụ của Đảng.

- Tầm quan trọng của công tác bồi dưỡng, đào tạo đoàn viên, thanh niên.

Khi chia ra hai khái niệm "đoàn viên" và "thành niên", Người muốn nhấn mạnh tới những bạn trẻ trong độ tuổi thanh niên nhưng chưa phải Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, tổ chức chính trị - xã hội thanh niên Việt Nam hiện nay. Họ cũng như các đoàn viên, nhìn chung đều là những cá nhân tốt, hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ trong công việc. Do đó, họ

cũng như các đoàn viên thanh niên đều là đối tượng mà Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng, đào tạo thành những chủ nhân tương lai đất nước mang đầy đủ phẩm chất vừa "hồng" vừa "chuyên". Suy rộng ra, nêu cao trách nhiệm của Đảng Cộng sản Việt Nam và Trung ương Đoàn trong công tác bồi dưỡng, kết nạp đoàn viên mới. Cuối cùng, Người khẳng định bồi dưỡng đoàn viên chính là xây dựng lực lượng cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và cần thiết. Ở chiều ngược lại, đoạn văn trên cũng cho thấy sự thống nhất trong luận điểm khi khẳng định Đảng Cộng sản Việt Nam chính là Đảng cầm quyền trực tiếp "đoàn kết, tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta hăng hái đấu tranh tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác" và Đoàn Thanh niên chính "cánh tay nối dài", là lực lượng kế cận. Vun đắp để lực lượng thanh niên trở thành gốc rễ của các phong trào tranh đấu dưới sự lãnh đạo của Đảng- tư tưởng ấy của Hồ Chí Minh đã được manh nha từ rất sớm tại thời điểm Người đang bôn ba nước ngoài, tìm kiếm những người đồng chí và học trò để cùng gây dựng nên một chính Đảng do dân, vì dân. Minh chứng ấy được thể hiện qua những sự kiện và tác phẩm mà Người gửi đến thanh niên Việt Nam. Tháng 7 năm 1924, người thanh niên Nguyễn Ái Quốc tham gia lãnh đạo Đại hội quốc tế thanh niên lần thứ IV và cũng là đồng tác giả của "Bản luận cương về thanh niên thuộc địa".

Tháng 6-1925, Người thành lập Hội Việt Nam cách mạng thanh niên. Ngày 21-6-1925, tờ báo đầu tiên đánh dấu sự ra đời của nền Báo chí cách mạng Việt Nam chính thức ra số đầu tiên với tên gọi Thanh Niên. Ngày 26-3-1931, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh được thành lập. Như vậy, có thể hiểu rằng, trong tầm nhìn vĩ đại của Hồ Chí Minh, thanh niên chính là đối tượng cần được ưu ái vì họ là động lực để thúc đẩy con tàu cách mạng Việt Nam tiến lên phía trước. Thậm chí theo quan niệm của Người "Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà", "nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh, một phần lớn là do các thanh niên". Hơn nữa, theo Hồ Chí Minh, bản thân mỗi cá nhân luôn phải suy nghĩ, hành động với bầu nhiệt huyết của "thanh niên" khi viết: "Thanh niên là người tiếp sức cách mạng cho thế hệ thanh niên già, đồng thời là người phụ trách, dìu dắt thế hệ thanh niên tương lai". Trong Hiến pháp 1959, giáo dục thanh niên lần đầu tiên được đề cập trong điều 35: "Nhà nước chú trọng đặc biệt việc giáo dục thanh niên về đức dục, trí dục, thể dục". Trong Hiến pháp 1980, Nhà nước giao nhiệm vụ "Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, gia đình và xã hội cùng với nhà

trường có trách nhiệm giáo dục thanh niên, thiếu niên và nhi đồng”.

Trên cơ sở nhìn nhận vai trò quyết định của thanh niên đối với sự nghiệp cách mạng và tương lai của dân tộc, đất nước, Hồ Chí Minh đã tạo ra cả một triết lý giáo dục dành cho người trẻ mà những dòng văn tắt được thể hiện qua tác phẩm Di chúc có thể xem là một tổng kết. Giá trị của những lời dặn dò ấy được khẳng định gần như ngay lập tức bằng thắng lợi vẻ vang của Quân dân ta các cuộc kháng chiến chống lại kẻ thù ngoại xâm và chiến tranh bảo vệ biên giới, từng bước được kiểm nghiệm, nhìn nhận trong suốt quá trình đổi mới, dựng xây đất nước. Có thể thấy, dù bối cảnh đất nước và trên thế giới đã có những sự đổi thay chóng mặt với nhiều sự kiện nằm ngoài dự liệu diễn ra như sụp đổ của Hệ thống XHCN tại Nga và các nước Đông Âu nhưng những lời khuyên, lời mong muốn của Hồ Chí Minh dành cho thanh niên, đoàn viên vẫn chính xác một cách tuyệt đối. Đến nay, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh đã có 7.03 triệu thành viên sinh hoạt, trải qua 10 kỳ đại hội đại biểu toàn quốc. Nhiều thủ lĩnh, đoàn viên ưu tú của Đoàn TNCS HCM đã trở thành những lãnh đạo đất nước, vừa là tấm gương, vừa trực tiếp diu dắt các thế hệ thanh niên kế tiếp. Dưới sự quan tâm của Đảng, lực lượng đoàn viên hiện nay không chỉ đông về số lượng mà còn bảo đảm hai yêu cầu mà chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn là “vừa hồng” và “vừa chuyên”. Trước sự phát triển của cuộc cách mạng 4.0, sự bùng nổ của mạng xã hội, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh đã có những phương pháp giáo dục mới như chủ động xây dựng các trang thông tin trên Facebook, thường xuyên cập nhật tin tức trên các cổng thông tin điện tử, khuyến khích thanh niên, đoàn học tập trau dồi các kiến thức về internet, tin học và nâng cao trình độ ngoại ngữ bên cạnh những môn học cơ bản vv. Từ đây, thu về nhiều thành tựu nổi bật, điển hình có thể kể đến chiến dịch tuyên truyền trong công tác phòng ngừa đại dịch viêm đường hô hấp cấp do chủng mới của virus Corona (Covid-19) gây ra.

Không chỉ vậy trước đòi hỏi, yêu cầu mới từ thực tiễn, Chính phủ đã phê duyệt Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020 và gần đây là tiếp tục khẩn trương xây dựng Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021-2030. Trong đó, có những đề xuất, bổ sung các chỉ tiêu mới phù hợp với bối cảnh phát triển xã hội như: chỉ tiêu về dân số và phát triển gắn dân số với phát triển; phát huy lợi thế thời kỳ dân số vàng, đồng thời chuẩn bị điều kiện thích ứng với già hoá dân số, nâng cao chất lượng dân số, bảo đảm mức tăng dân số hợp lý và cân bằng giới tính khi sinh); chỉ tiêu hợp tác quốc tế về thanh niên sau những kết quả, thành công được ghi nhận từ Nghị quyết số 2550 năm 2015 của Hội đồng Bảo an. Theo tinh thần của Chủ tịch Hồ Chí Minh về công tác đào tạo thanh niên, chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021- 2030 dự kiến sẽ xây dựng thể hệ thanh niên Việt Nam phát triển toàn diện, theo hướng thanh niên Việt Nam sẽ được trao quyền để phát hiện, phát huy toàn bộ năng lực, sở

trường của mình, từ đó đóng góp tích cực cho sự phát triển chung của cộng đồng xã hội.

Bên cạnh những công việc, nhiệm vụ đã hoàn thành, không thể phủ nhận vẫn còn nhiều thách thức, khó khăn trong “công tác xây dựng lực lượng cách mạng cho đời sau”. Trong đó phải kể đến, những ảnh hưởng từ tình hình quốc tế như các cuộc cách mạng màu, cổ súy cho tư tưởng vô chính phủ như Hongkong và gần đây là Myanmar. Bên cạnh đó, các phong trào nhân danh truyền bá kiến thức để phủ nhận lịch sử, bôi nhọ chế độ của một số blogger, video maker nhằm thẳng vào đối tượng là thanh niên, người dùng trẻ. Ngoài ra, một số vấn nạn vẫn chưa giải quyết triệt để như nạn chảy máu chất xám khi nhiều trí thức trẻ đã chọn định cư ở nước ngoài thay vì trở về Việt Nam cống hiến cho quê hương, đất nước. Cuối cùng, phải nhắc đến một căn bệnh của thanh niên mà sinh thời chủ tịch Hồ Chí Minh từng nhắc đến “Ưu điểm của thanh niên ta là hăng hái, giàu tình thần xung phong. Khuyết điểm là ham chuộng hình thức, thiếu thực tế, bệnh cá nhân, bệnh anh hùng. Rất mong toàn thể thanh niên ta ra sức phát triển những ưu điểm và tẩy sạch những khuyết điểm ấy”. Đó là những vấn đề không thể giải quyết ngay trong một sớm, một chiều mà đòi hỏi Đảng Cộng sản Việt Nam cùng các tổ chức đoàn thể cùng chung tay hỗ trợ Đoàn TNCS HCM trong công cuộc đào tạo thế hệ mai sau cho đất nước.

Năm 1965, Chủ tịch Hồ Chí Minh tự đánh máy bản Di chúc đầu tiên, có nội dung ban đầu dài 3 trang, ở cuối đề ngày 15-5-1965. Tuy vậy, phải mất bốn năm, trải qua nhiều lần chỉnh sửa, Người mới an tâm với tác phẩm lớn cuối cùng của đời mình. Đó là bốn trang viết bao trùm những nỗi niềm mà Người gửi lại cho hậu thế. Ngay đến cả phần “việc riêng” của Người cũng chỉ là lời tâm sự “Suốt đời tôi hết lòng hết sức phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân. Nay dù phải từ biệt thế giới này, tôi không có điều gì phải hối hận, chỉ tiếc là tiếc rằng không được phục vụ lâu hơn nữa, nhiều hơn nữa”. Với thế hệ thanh niên, những chủ nhân tương lai của đất nước, Người đặc biệt tin tưởng và giao phó nhiệm vụ giáo dục, diu dắt người trẻ cho Đảng Cộng sản Việt Nam. Trải qua những biến cố của lịch sử, bao gồm cả những khó khăn thách thức liên tục, ngoài ý muốn vẫn đang diễn ra trên toàn cầu, tác động tới Việt Nam, các bài học mà Người gửi gắm cho hậu thế vẫn có ý nghĩa vô cùng đặc biệt, không hề mất đi giá trị ban đầu như vốn có. Ngày 26-3-1931, kỷ niệm 90 năm thành lập, từ ánh sáng của tư tưởng Hồ Chí Minh và Đảng quang vinh, Đoàn TNCS HCM tiếp tục đóng vai trò là lực lượng xung kích cách mạng; là trường học xã hội chủ nghĩa của thanh niên; đại diện chăm lo, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của tuổi trẻ; phụ trách Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh; là lực lượng nòng cốt chính trị trong phong trào thanh niên và trong các tổ chức thanh niên Việt Nam.

NGUYỄN HẢI ĐĂNG

PV Ban Tuyên truyền - Lý luận, Báo Nhân Dân